

TÜRK DİLİ II

Lirik Şiir: Duygusal anlatımlara yönelik şiirlerdir. İnsana dair herhangi bir psikolojik vakanın coşkunu bir dille anlatılmasına **lirizm** denir. Bu tanımdan yola çıkacak olursak içe dönüşçülük olarak da bilinen coşkuncu (romantik) şiir, lirik şiir olarak değerlendirilebilir

Pastoral Şiir: Doğal şiir olarak tanımlayabileceğimiz pastoral şiir, konu olarak köy yaşamını anlatır. Konusu gibi anlatım biçiminde de doğallık vardır. Pastoral şiirde süslü anlatım yoktur. Şair elinden geldiğince sanatlı söyleyişlerden uzak durur ve doğanın kendi yapısı gibi arı bir anlatım kullanmaya özen gösterir.

Epik Şiir: Yunancada destan manasına gelen “epope” kelimesinden türetilmiştir. Destanlar yazılı edebiyattan önceki dönemlerde de vardılar. Halkların yaşadıkları savaşlar ve bu savaşlarda gösterilen kahramanlıklar, yıllar içinde halk muhayyilesinde olağanüstü hikâyelere dönüşür ve bu hikâyeler şiirsel anlatımla nesilden nesile aktararak destanlar oluşur. Türk edebiyatında yazılı dönemden önce oluşturulan “Oğuz Kağan Destanı, Şu Destanı, Manas Destanı, Türeyiş Destanı” gibi aynı zamanda milletlerin tarihleri hakkında önemli ipuçları veren destanların yanı sıra, yazılı edebiyat döneminde şahit olunan kahramanlıkları olay tarihiyle aynı süre içinde yahut çok uzun bir zaman dilimine yayılmadan yazılan “Çanakkale Destanı” gibi şiirler, epik şiire güzel birer örneklerdir.

Didaktik Şiir: İnsanlara hayatta karşılarına çıkabilecek zorlukları aşmak için öğretici bilgiler vermek, hikmet aşlamak yahut herhangi bir ideolojiyi yaymak için yazılmış şiirlere **didaktik şiir** denir. Diğer bir ifadeyle didaktik şiirler, düşünce yükü ağır basan şiirlerdir. Genel yapısı itibarıyla düşünce yükü fazla olan şiirlerde sanatlı anlatıma yer vermek oldukça zordur ve bunu başarabilmiş şairler pek nadirdir. Halk edebiyatındaki bazı manzum hikâyeler ve klasik edebiyatımızdaki kimi mesneviler didaktik şiirler içinde yer alır.

Satirik Şiir: Herhangi bir olayı yahut fikri eleştiren şiir türüdür. Satirik şiirlerin ironik (alaycı ve düşündürücü) yapısı, en dikkat çekici özelliğidir. Halk edebiyatında taşlama, divan edebiyatında “hiciv”, çağdaş edebiyatımızda “**yeri**” adını almaktadır

Dramatik Şiir: Acıklı ve/veya komik olayların gerektiğinde canlandırmaya (dramatizasyon) dönüştürülebildiği şiir türleridir. Eski Yunan tiyatro geleneğinden günümüze kadar ulaşmış bir türdür. Batı edebiyatında özellikle Shakespeare, Corneille, Racine ile ün yapan dramatik şiir, edebiyatımızda ise Namık Kemâl, Abdülhak Hamit Tarhan ve Faruk Nafiz Çamlıbel gibi temsilcileri bulunmaktadır.

Özet Çıkarma: Özet, metnin aslını bozmadan metni kısaltma işidir. Burada önemli olan metnin, kişinin kendi cümleleriyle belli bir plan dâhilinde aktarılmasıdır.

Özetlemenin aşağıda belirtilen süreçlere uygun olarak yapılması gerekmektedir.

Özetlemeye hazırlık • Öncelikle metin dikkatlice okunmalıdır. • Metnin paragrafları hızlıca gözden geçirilebilir. • Metnin başlığı ve ana düşüncenin genellikle yer aldığı son paragrafa bakılabilir. •

Özetleme • Konuyla ilgili olmayan ifadelerin atılması, • Detayların, önemsiz bilgilerin çıkarılması, • Tekrarlanan ifadelerin çıkarılması, • Metnin özünü yansıtan cümlelerin kullanılması iyi bir özet çıkarmada başlıca önemli kurallardır.

Özetin gözden geçirilmesi • Yazdığınız özet okuyunuz, ihtiyaç duyuyorsanız metni gözden geçiriniz. • Özeti metnin paralelinde olup olmadığına bakınız. • Metinde anlatılanlarla özeti tutarlı olmasını sağlayınız

Günlük Konuşma: Günlük konuşma; insan için solunum gibi, beslenme gibi, yürümek ve hareket etmek gibi doğal, doğal olduğu kadar zorunlu bir gereksinimdir. Bu konuşma çeşidi için bir ön hazırlığa gerek duyulmamaktadır.

Tartışma: Belli bir karara varmak ve sonuca ulaşmak için sıkça başvurulmuş bir konuşma türüdür. **Tartışma**, insanları belirli bir konu üzerinde düşünme, o konu üzerindeki düşüncelerini değiştirip yenileme ve yeni bir yönde harekete geçirme doğrultusunda “etkileme sanatı” olarak tanımlanabilir. “Etkileme sanatı” deyiminin neden olabileceği herhangi bir çağrışım karışıklığını önlemek amacıyla hemen belirtelim ki tartışma türü konuşma, temelde coşkusal değil, akılsal ve kanıtsal bir konuşmadır.

İnandırıcı Konuşma: “**İnandırma**”, insanların güdülerini egemenlik altına alarak düşüncelerini ve davranışla-

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular'dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com

rını, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda değiştirmek için gösterilen bilinçli çabadır. Çağdaş kullanımı bu sözcük, insanların tutum ve davranışlarını etkileyerek düşüncelerine ve eylemlerine istenilen yönü vermek amacıyla her olanağa ve araştıran yararlanma anlamını içermektedir.

Bilgilendirici Konuşma: Konuşmacının dinleyicilere bildiklerini aktardığı hazırlıklı konuşma türü bilgilendirici konuşma olarak adlandırılmaktadır.

Güçsüzlük: Doğru nefes almamaktan ve uzun bir süre kısık sesle konuşma alışkanlığından dolayı bu kusur meydana gelir. Konuşmacıda bu kusur varsa güçlü vurgu yapma imkânı ve dolayısıyla konuşmaya bir ahenk verme ihtimali kalmaz.

Gevşeklik: Seslerin boğumlama noktasında tam olarak şekillendirilememesinden kaynaklanan bir konuşma kusurudur. Bu kusura özellikle dil, dudak ve çene tembelliği sebep olmaktadır. Dil, dudak ve çeneyi çalıştıracak birtakım egzersizlerle gevşeklik probleminin halledilmesi mümkündür. Burada ünlü hatiplerden Çiçero'nun konuşma kusurlarının üstesinden gelmek için ağızına çakıl taşlarını doldurarak denize karşı haykırmasını örnek olarak verebiliriz.

Atlama: Özellikle konuşma dilinde en çok yapılan kusurlardan biri de atlamadır. Kelimelerin telaffuzu sırasında bazı seslerin atlanmasıyla bu kusur oluşmaktadır.

Pelteklilik: Konuşma organlarındaki birtakım bozukluklar ve yanlış edinilen alışkanlıklar neticesinde pelteklilik meydana gelmektedir. Sesleri uygun yerlerde ve doğru şekilde boğumlayamayan kişilerde bu kusur görülür.

Kekemelilik: Kekemelilik, zihinsel ve fiziksel sebeplerle meydana gelebilen bir konuşma kusurudur. Yaşamın belli döneminde yaşanan travmalar kekemeliğin oluşmasına sebep olabilir. Aynı şekilde konuşma organlarındaki fiziksel bozukluklar da kekemeliğe yol açabilir. Kekemelilik düzenli egzersizler ve yapılacak doğru telkinlerle üstesinden gelinebilecek bir konuşma kusurudur.

Parazit Sesler: Konuşurken kelimeler arasına giren "ıııı", "eeee", "hımm", "yani" gibi istenmeyen sesler ve kelimeler parazit sesler olarak adlandırılmaktadır. Özellikle zihinsel yorgunluk anlarında bu parazit seslerde artış görülmektedir. Dil uzmanları beynin konuşma sırasında en yakın sözcüğe ulaşarak onu konuşma organına aktardığını, bu sebeple yorgunluk anında beynin en yakın sözcüğü bulmasından dolayı bu kusurun meydana geldiğini öne sürmektedirler

Mesafe Her varlığın yeryüzünde kapladığı yerin yanı sıra, bir de etrafında görünmeyen bir alan söz konusudur. Biz bu alanları dörde ayırabiliriz. Bu alanlar: • Mahrem alan • Kişisel alan • Sosyal alan • Genel alandır.

Mahrem alan, ancak çok yakın kişilerin, genellikle aile bireylerinin girebildikleri bir alan olarak ifade edilmektedir. Kişinin etrafını kuşatan yaklaşık olarak 20 - 30 santimetre çapındaki bu alan mahrem alanı oluşturmaktadır. Bu alanda yabancıların bulunması rahatsız edici bir durum olarak dikkat çekmektedir. Özellikle kalabalık toplu taşıma araçlarında insanların huzursuz olmaları ve saldırgan bir tutum takınmaları bu durumun bir sonucudur.

Kişisel alan aile bireyleri dışında kalan yakın arkadaşların girebildikleri bir alan olarak ifade edilmektedir. Bu alanın başkaları tarafından işgal edilmesi de huzursuzluk meydana getirmektedir.

Sosyal alan genel olarak ailevi ve kişisel olmayan günlük ilişkilerimizin yaşandığı alandır.

Genel alan ise bağımsız bölgelerin olduğu alanlar olarak ifade edilebilir. Bu alanlara yabancıların girmesi herhangi bir sorun arz etmemektedir

Münazara iki ana bölümden oluşur. İlk bölüm konuyu başlatan kişilerden oluşan konuşma bölümüdür. Konuşma bölümünde konuyu olumlu ya da olumsuz olarak savunan tartışmacılar belirlenir. Bu bölüm için her iki gruptan iki veya dört kişi seçilir. Birinci konuşmacı, ilk grubun olumlu düşüncesini savunan ilk tartışmacıdır. Daha sonra ikinci grupta olumsuz düşüncüyü savunan birinci konuşmacıyla münazaraya devam edilir. En sonda üçüncü ve dördüncü kişileri konuşmalarıyla bu bölüm sona erer. Bu bölümde konuşma içerikleri konuyla ilgili genel çerçevede bilgi verilmesi ve örneklerle başvurulmasından oluşur. Münazarada son bölümü ise savunma bölümü oluşturur. Savunma bölümünde her iki gruptan konuyu en iyi ve en etkili şekilde savunabilecek iki konuşmacı seçilir. Seçilen bu kişiler konuyu bir sonuca bağlayacak olan konuşmacılardır.

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular'dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com